

22.03.2018 21:29, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико

Мухтарам чаноби Раис!
Мухтарам Дабири кулл!
Хонумҳо ва чанобон!

Дар огози мехоҳам ба Раиси иҷлосияи 72-юми Мачмаи Умумии Созмони Милалӣ Муттаҳид чаноби Мирослав Лейчак барои даъват ва ташкили чорабиниҳои сатҳи баланд ба муносибати огози Дахсолаи байналмилалӣ амал “Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028” изҳори сипос намоям.

Чорабиниҳои имрӯза ба санаи биступанҷуми баргузори Рӯзи байналмилалӣ захираҳои об, ки ҳар сол дар минтақаи кишварҳои мухталиф таҷлил мегардад, баробар омад.

Ин рӯйдод аҳамияти чорабиниҳои моро бахшида ба огози Дахсолаи байналмилалӣ амал дучанд мегардонад.

Итминони комил дорам, ки ин ҳамоиш ба фаъолияти пурвусъати Созмони Милалӣ Муттаҳид дар самти сустшудани ва дарёфти роҳҳои ҳалли мушкилоти глобалии марбут ба истифода ва ҳифзи захираҳои об саҳифаи навиरो зам хоҳад кард.

Имрӯз дар ҷаҳон минтақае нест, ки дар масъалаи захираҳои об мушкилот надошта бошад ва ба нақши ин неъмат бебаҳо дар рушди устувор аҳамияти махсус надихад.

Зеро тамоми самтҳо ва соҳаҳои фаъолияти инсонӣ бо захираҳои об алоқаи зич доранд.

Аз ин лиҳоз, метавон гуфт, ки захираҳои об на танҳо неъмат беҳамто, балки меҳвари асосии рушди устувор мебошанд ва ин амр фаъолияти дастҷамъона ва муносибати ҷиддиро ба истифода ва ҳифзи ин захираҳо ба хотири наслҳои оянда тақозо дорад.

Мухтарам хонумҳо ва ҷанобон!

Имрӯз мо ба сӯйи татбиқи Дахсолаи байналмилалӣ, ки ҳадафи он ҳамкорӣ ба хотири дастёбӣ ба идоракунии устувор ва истифодаи оқилонаи захираҳои об аст, роҳи пеш мегирем.

Нуктаи умедбахш ин аст, ки мо ин роҳро на аз сифр, балки бо таҷрибаи бойи ташаббусҳои гузаштаи ҷаҳонӣ вобаста ба захираҳои об тайи понздаҳ соли гузашта оғоз мекунем.

Махсусан мо тавонистем, ки тавассути талошҳои муштарак дар ҷаҳорҷӯби ташаббусҳои, чун «Соли байналмилалӣ оби тоза, 2003», Дахсолаи байналмилалӣ амалиёт «Об барои ҳаёт, 2005-2015» ва «Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об, 2013», корҳои зиёдеро ба сомон расонем.

Дар ҷараёни татбиқи ин ташаббусҳо мо таҷрибаи арзишманде андӯхтем, ки дар анҷом додани вазифаҳои нави сермасъул дар баҳши захираҳои об ба мо кумак хоҳад кард.

Ҳамаи ин ташаббусҳо дар тавсеаи маърифати мо доир ба табиат ва нақши ҳаётбахшии об дар сайёраи сахми арзишманд гузоштанд.

Дар баробари ин, ташаббусҳои ҷаҳонӣ ба ҷалби ҳамаи ҷонибҳои манфиатдор дар идоракунии захираҳои об, татбиқи лоиҳаҳо, ки ба беҳтар кардани дастрасӣ ба оби тозаӣ нӯшокиву беҳдошт ва ҷорӣ кардани технологияҳои наву замонавӣ нигаронида шудаанд, мусоидат намуданд. Меҳостам нақши ташаббусҳои ҷаҳонӣ моро дар татбиқи ҳадафҳои байналмилалӣ ҳамоҳангшуда, аз ҷумла Ҳадафҳои Рушди Ҳазорсола, махсус зикр намоям.

Тайи ин солҳо мо кӯшишҳои якҷояи ҳудро ба густариши ҳамкории ва ҳамшарикӣ, ба вучуд овардани механизмҳои ҳамкории ва муколама барои дарёфти ҳалли оқилона ва мутақобилан судманд дар идора ва нигоҳдории захираҳои маҳдуди оби тозаӣ ошомидани сайёра равона сохтем.

Ҳамаи ин талошҳо барои таҳияи барномаи нави рушди устувор, ки дар он захираҳои об мавқеи меҳвариро ишғол менамоянд, асоси мустаҳкам гузошанд.

Хусусияти барномаи нави рушди устувор ин аст, ки захираҳои об дар он ҳамчун унсурҳои асосии рушд эътироф гардидаанд.

Гуфтан мумкин аст, ки ноил шудан ба рушди устувор бе татбиқи мудирӣ ва истифодаи оқилонаи захираҳои об ғайриимкон мебошад.

Дар пешбурди ин ҳадаф кишварҳои аъзои Ҷурӯҳи дӯстони об нақши муҳим бозида, аксари онҳо дар пешрафти барномаи ҷаҳонӣ об сахми арзандаи ҳудро гузошанд.

Бо истифода аз фурсат меҳостам ба намояндагони ҳамаи кишварҳои аъзои ҷурӯҳи зикршуда барои талошҳои доимӣ изҳори сипос намоям.

Инчунин бо каноатмандӣ ба ҳамаи кишварҳои ҳаммуаллифи катъномаи Мачмаи Умумии Созмони Милалӣ Муттаҳид таҳти рақами 71/222, ки солҳои 2018-2028-ро ҳамчун Дахсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор» эълон кард, ташаккур мегӯям.

Хадафи асосии Дахсолаи байналмилалии амал "Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028" иҷрои вазифаҳо дар соҳаи захираҳои об ва эҷоди майдони васеъ барои густариши таҷрибаи андӯхта ва ҳамкорихо дар ин соҳа мебошад.

Гузашта аз ин, Дахсолаи нав ба гузариш ба марҳалаи асосии татбиқи Хадафҳои Рушди Устувор мусоидат хоҳад кард.

Мо умедворем, ки Дахсола ва механизми иҷрову назорати он барои ҳамохангсозӣ ва баланд бардоштани самаранокии чораҳои андешидашуда ва қадамҳо дар роҳи расидан ба идоракунии яққояи захираҳои об заминаи муносибе ба вучуд хоҳад овард.

Дар айни ҳол мехоҳам таъкид намоям, ки механизмҳои кунунии ҳамкорӣ ва шарикӣ ниёз ба такмил доранд.

Мухтарам иштирокчиён,

Чи тавре ки қаблан зикр гардид, соли 2016 бо ташаббуси Дабири кулли Созмони Милали Муттаҳид ва Президенти Бонки Чаҳонӣ Панели сатхи баланд оид ба масъалаҳои об даъват шуда буд ва боиси шарафмандии ман аст, ки баъзе натиҷаҳои кори онро ба шумо пешкаш намоям.

Хафтае пеш -14 март – Панел санади ниҳоиро тахти унвони «Ҳар катра об ба ҳисоб гирифта шудааст: Рӯзнома барои амал» содир намуд, ки аз се қисм иборат мебошад:

1) асоснокӣ барои амал;

2) рӯзномаи ҳамгиرويёнаи амал дар сатҳҳои маҳаллӣ, кишварӣ ва минтақавӣ;

3) суръат бахшидан ба тағйирот, ба роҳ мондани муносибатҳои ҳамшарикӣ ва ҳамкориҳои байналхалқӣ дар сатҳи глобалӣ.

Ин санад тавсия ва ташаббусҳои Панелро дар соҳаи ҳалли масъалаҳои об дар сатҳҳои гуногун бо мақсади расидан ба Хадафҳои рушди устувор, аз ҷумла шашум хадафҳои рушди устувор, ҷамъбасти менамояд.

Тавсияҳои Панел ба тағйир додани он вазъ, ки ҷаҳон масъалаи обро ҷи гуна мефаҳмад, ба он ҷи гуна баҳо медиҳад ва онро ҷи гуна идора мекунад, равона шудаанд.

Дар хадафҳои мазкур муҳимияти арзиш бахшидан ба об ва фаҳмиши арзиши иҷтимоӣ, фарҳангӣ, иқтисодӣ ва табиӣ он, муносибати ҳамроҳшуда ба идоракунии захираҳои об, даст кардани ҳатари офатҳои табиӣ, ноил шудан ба устувориҳои инфрасохтор ва иқтисодиёт ба таври ҳоса нишон дода шудаанд.

Дар ин хадафҳо ҳамҷунин масъалаҳои зиёд кардан ва самаранокии маблағгузорӣ ба инфрасохтори об, рушди инноватсионӣ, тавсеаи ҳамкориҳои байналмилалӣ ва ҳамроҳӣ дар ин ҷода алоҳида дарҷ гардидаанд.

Ба ин манзур Панел ҷиҳати пешбурди ҷунин сиёсате, ки метавонад дар муддати панҷ соли наздик маблағгузориро ба инфрасохтор ду маротиба афзоиш диҳад, даъват ба амал меорад.

Дар ин раванд, албатта, ба таъмини оби ошомидани бехатар ва шароити муносиби беҳдошт, ҳамчун яке аз ҳуқуқҳои бунёдии инсон афзалияти махсус дода шудааст.

Тавсияҳои Панел, дар навбати аввал, ба пешвоёни сиёсӣ ва ашхосе, ки афкори иҷтимоиро ташаккул медиҳанд ва аз бахшҳои ҳусусиву давлатӣ намояндагӣ намуда, метавонанд ба сиёсат дар арсаи об таъсир расонанд ё онро муайян созанд, нигаронда шудаанд.

Онҳо инчунин аз хамаи чонибҳои манфиатдор даъват ба амал меоранд, ки чихати тахия ва андешидани чораҳо, ҳамчунин тақвият бахшидан ба кор дар самти ҳалли масъалаҳои об дар хамаи сатҳҳо муттаҳид шаванд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун кишвари-иштирокчи Панел ва ташаббускори Дахсолаи байналмилалии «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028» минбаъд ҳам тавсияҳои Панелро дар хамаи сатҳҳо дасгирӣ намуда, пеш хоҳад бурд.

Бо истифода аз фурсат мехостам ба мухтарам Дабири кулл ва ҳамкоронашон барои талашҳои ҳамешагӣ чихати пешбурди барномаи об дар Созмони Милали Муттаҳид миннатдорӣ баён намоям.

Дар ин миён мехостам нақши пешбари Департаменти Созмони Милали Муттаҳид оид ба масъалаҳои иқтисодиву иҷтимоиро дар татбиқи Дахсола ва омодагии Нақшаи амали Дахсола бо дастгирии фаъоли механизми байнисоҳавии Созмони Милали Муттаҳид – Захираҳои об - махсус зикр намоям.

Ба андешаи ман, Нақшаи амал метавонад барои хамаи чонибҳои манфиатдор дар раванди татбиқи Дахсола роҳнамои муҳимму саривақтӣ бошад.

Мухтарам хонумҳо ва чанобон!

Маълум аст, ки роҳи яқҷояи мо барои татбиқи вазифа ва мақсадҳои нав дар соҳаи захираҳои об ҳамвору осон нест.

Дар баробари ин, моро зарур аст ба як катор масъалаҳое, ки дар назди мо вазифаҳои иловагӣ ва дастчамъонаро мегузоранд, тавачҷух зохир намоем.

Дар ин замина, мо бояд омилхоеро, ки чаҳорҷӯб ва имконоти ҳамкориҳои ояндаро дар соҳаи захираҳои об муайян мекунам, дар назар дошта бошем:

Якум - тағйирёбии иқлим, ки ба миқдор ва сифати захираҳои об таъсиргузор аст ва кӯшишҳои моро барои ноил гардидан ба рушди устувор заиф месозад.

Дар давоми якҷанд дахсолаи охири асри 20 мо дар Тоҷикистон зиёда аз 1000 пириях, яъне тақрибан 30 фоизи пирияххоро аз даст додем ва ин раванд босуръат идома дорад.

Танҳо пирияхи аз хама бузурги китъавии Федченко дар ин муддат ба андозаи як километр хурд шуда, масоҳати он то 11 километри мураббаъ кам гардид ва ҳаҷми яхӣ худро беш аз 2 километри мукааб аз даст дод.

Табиӣ солҳои охир таҳти таъсири тағйирёбии иқлим дар Тоҷикистон, ки 93 фоизи каламрави онро кӯҳҳо ташкил медиҳанд, афзоиши офатҳои табиӣ марбут ба об мушоҳида мегардад, ки зарари моддиву маънавии зиёде ба бор меорад.

Офатҳои табиӣ инчунин кӯшишҳои моро барои расидан ба Хадафҳои Рушди Устувор заиф сохта, боиси ба вучуд омадани мушкилоти бештар дар самти даст кардани сатҳи камбизоатӣ мегарданд.

Дуюм – ин афзоиши аҳоли ва талабот ба захираҳои об мебошад, ки вазифаҳои нав ва мураккабро пеш меорад.

Дар ҳаҷон талабот ба захираҳои об бо суръати зиёд афзоиш меёбад, ки ин, дар навбати худ, боиси ба вучуд омадани муносибатҳои ҷиддӣ нигаронкунанда миёни соҳаҳои иқтисодиёт мегардад.

Шиддати рақобат барои манобеи об дар шароити камбудӣ он метавонад ҳатто дар дохили як кишвар боиси пайомадҳои манфӣ гардад.

Мо бовар дорем, ки ба таври васеъ чорӣ кардани равишҳои якҷояву алоқаманд дар идоракунии захираҳои об барои беҳтар намудани механизмҳои мавҷуда дар соҳаи ҳамкории байнисоҳавӣ ва байниҳукумати имкониятҳои навро ба вучуд меорад.

Сеюм – ин ҷанбаи гендерии масоили об аст, ки бояд дар назар гирифта шавад.

Занон бояд ба раванди рушд бо тақвияти нақши онҳо дар идоракунии ва хифзи захираҳои об фаъолона ҷалб карда шаванд.

Ҷалби самараноки занон ба ин ҷараён қарорати дастовардҳои моро дар ҳалли масоили об ва, умуман, ноилшавӣ ба рушди устувор таъмин месозад.

Чорум – воситаҳои татбиқ, ки тавассути онҳо мо бояд нақшаҳо ва амалҳои ҳудро таҳким бахшем.

Манзури ман, аз ҷумла, захираҳои инсониву молиявӣ, сармоягузорӣ ва технологияҳои пешқадам мебошад.

Ҳамкорӣ дар соҳаи маориф ва фарҳанги истифодаи истеъмоли об метавонад як василаи муҳими кӯшишҳои муштарақ бошад.

Густариши шарикӣ давлат ва бахши хусусӣ барои ноил шудан ба ҳадафҳо дар соҳаи таъмини об ва беҳдошт имкониятҳои навро ба вучуд меорад.

Тоҷикистон тайи понздаҳ соли охир барои ҳалли масоили дастрасӣ ба обу беҳдошт қариб як миллиард доллари амрикоӣ сарф кардааст.

Дар натиҷа Ҳукумат дар панҷ соли охир дастрасии тақрибан 1,2 миллион нафарро ба оби ошомидани босифат ва 600 ҳазор нафарро ба оби ошомидани бехатар таъмин гардонид.

Панҷум – ин унсури фаромарзии ҳамкорӣ дар соҳаи об мебошад, ки дар таъмини сулҳу субот ва тавсеаи ҳамкорихо нақши меҳварӣ мебозад.

Имрӯз беш аз 276 хавзаи дарёии байналмилалӣ бо фарогирии ҳудуди 148 кишвар, ки беш аз 40 фоизи аҳолии ҷаҳон дар онҳо маскун мебошад, вучуд дорад.

Ҳамкориҳои самаранок метавонад василаи муассири тавсеа дар соҳаи об гардад ва норасоии иқтисодӣ он метавонад хатари ҷиддӣ ва харочоти зиёдро ба вучуд оварда, ба вазъи иқтисодиву иҷтимоӣ кишварҳои маҳсур бо хушкӣ таъсири манфӣ расонад.

Дар бисёр минтақаҳои ҷаҳон тақвияти иқтисодӣ институтсионалии ҳамкориҳои байнисарҳадӣ обӣ ба рушди мутаваззини ҳамаи кишварҳои соҳилӣ мусоидат мекунад.

Ҳоло дар Осиёи Марказӣ раванди густариши ҳамгирии минтақавӣ фаъолона идома дорад, ки, ба назари мо, бояд ба бехтар гардидани ҳамкориҳои минтақавӣ дар масъалаҳои обу энергетика кумак намояд.

Хонумҳо ва ҷанобон!

Дар фарҷом мехоҳам зикр намоям, ки расидан ба рушди устувор, шукуфӣ ва амният танҳо тавассути ҳамкориҳои оқилонаву самаранок дар соҳаи об, ҳамкорие, ки бар пояи эътимоди мутақобила ва ба назар гирифтани талаботу ниёзҳои ҳамаи ҷонибҳои манфиатдор, инчунин, ҷустуҷӯи мунтазами роҳҳои бехтар намудани муқола ва ҳамкорӣ асос ёфта аст, муяссар мегардад.

Таъмин намудани пешрафти воқеӣ дар ин соҳа аз ҳамаи мо иродаи кавии сиёсӣ,

захираҳои кофӣ ва тасмимҳои дарозмуддатро тақозо мекунад.

Конфронси байналмилалӣ сатҳи баланд оид ба Дахсолаи байналмилалӣ амал «Об барои рушди устувор, солҳои 2018-2028», ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳамкорӣ бо Созмони Милалӣ Мутаҳид ва шарикони дигар 20-22 июни соли равон дар шаҳри Душанбе баргузор мегардад, таваччуи асосиро ба ҳалли масоили зикршуда равона хоҳад кард.

Мо тасмим дорем, ки дар Конфронс ҷаҳорҷӯби муқолаҳои имрӯзаро идома ва густариш диҳем, то ки он ба тақвияти талошҳо ба хотири таъбиқи Дахсола тақони тоза бахшад.

Илова бар ин, Конфронси Душанбе дар оғосаи ҷаласаи наҷбатии Анҷумани сиёсии сатҳи баланди Созмони Милалӣ Мутаҳид оид ба рушди устувор, ки дар он Ҳадафи Шашуми Рушди Устувор баррасӣ мешавад, метавонад барои таҳияи тавсияҳои мушаххас ҷиҳати тақвияти талошҳо барои расидан ба ҳадафҳо ва вазифаҳо дар соҳаи захираҳои об заминаи саривақтӣ ва муҳим бошад.

Бо истифода аз фурсат мехоҳам ҳамаи шуморо барои иштироки фаъол дар конфронси Душанбе даъват намоям.

Ташаккур барои таваччуатон.